

HEILIGE PLAATSEN ZIJN GOED VOOR DE NATUUR

Spirituele plekken in de natuur moeten gerespecteerd worden. Dat voorkomt conflicten en is goed voor de biodiversiteit, schrijft promovendus Bas Verschuuren in zijn proefschrift.

In de Conventie inzake Biologische Diversiteit uit 1992 is vastgelegd dat inheemse bevolkingsgroepen betrokken moeten worden bij plannen om hun leefgebied te bestempelen als beschermd natuurgebied. Erkenning van heilige plaatsen is in het verdrag echter niet opgenomen. Daarom blijven religieuze plekken vaak onzichtbaar en worden ze niet gerespecteerd bij beslissingen over natuurbehoud of grondstoffenwinning.

Dat is onterecht, vindt Verschuuren. 'Spirituele plaatsen zijn onderdeel van de etniciteit van inheemse bevolkingsgroepen. Die betekenissen moeten gewaardeerd worden in beslissingen.' Dat betekent dat verschillende wereldbeelden als gelijkwaardig beschouwd moeten worden. Verschuuren noemt dit 'ontologische gelijkheid'.

Door vanaf het begin de inheemse bevolking te betrekken bij plannen voor natuurbehoud, ontstaat volgens Verschuuren draagvlak en worden conflicten voorkomen. Daarnaast is de biodiversiteit op heilige plaatsen vaak groot, omdat mensen al generaties lang goed voor het gebied zorgen. Dergelijke plekken zijn het daarom vaak waard om te beschermen. Al zijn er uit-

zonderingen. 'In gebieden die massaal bezocht worden, zoals pelgrimsbestemmingen in de Himalaya, heeft de natuur het zwaar te verduren.'

Hoe belangrijk het is om gemeenschappelijk draagvlak te vinden tussen overheid en inheemse bevolking, bewijst volgens Verschuuren de National Council for Spiritual Leaders in Guatemala. Die organisatie pleit voor het behoud en in ere herstellen van heilige Maya-plaatsen, zoals bomen, bergen, grotten en meren. Ze lobbyen al meer dan tien jaar voor hun wetsvoorstel in het parlement. Tot nu toe tevergeefs. Het voorstel ketst volgens Verschuuren keer op keer af, omdat erin is opgenomen dat inheemse volkeren zelf mogen beslissen over hun heilige plaatsen en dat de mijnbouw daar rekening mee moet houden. Maar omdat enkele regerende partijen in Guatemala de mijnbouw ondersteunen, maakt de Council geen kans.

Succesverhalen zijn er echter ook. In Australië werden inheemse Aborigines tot begin jaren zeventig niet betrokken bij plannen voor hun leefgebied. Inmiddels hebben ze echter het heft in handen. Ze werken geheel vanuit hun eigen wereldbeeld samen met overheid, onderzoekers en bedrijven die interesse hebben in hun leefgebied. 'Dat vind ik een van de mooiste voorbeelden van het combineren van inheemse zienswijzen met moderne gedachten over natuur.' DdV

FOTO: BAS VERSCHUUREN

Illegale mijnbouwactiviteiten hebben schade aangericht in het leefgebied van de Tancharra in Ghana.